

EDWARD SOCZEWIŃSKI

ur. 1928; Lublin

Tytuł fragmentu relacji	"Powiedźcie kto, bo rozstrzelamy wszystkich"
Zakres terytorialny i czasowy	Lublin; II wojna światowa
Słowa kluczowe	pomoc Żydom, represje, prześladowania, Soczewiński Edward (1928-)

"Powiedźcie kto, bo rozstrzelamy wszystkich"

Mi się zdaje, że część ludności ocalała. Ja jestem ciekawy np. jeżeli chodzi o tą moją koleżankę i kolegę z klasy. Przypuszczam, że są w Izraelu organizacje z poszczególnych miejscowości w Polsce; ziomkostwa. Ciekawe, może ktoś ocalał. To były tragiczne historie. Mama mi opowiadała, że rodzina jej znajomej, polska rodzina, przyjęła dziewczynkę Żydówkę, może czteroletnią, żeby ją ocalić. Ale ta dziewczynka nie trzymała się domu tylko chodziła po okolicy, no i tam gdzieś poszła do jakiś innych dzieci. Tam zachęcali ją, żeby coś zaśpiewała i ona zaśpiewała żydowską piosenkę. I ktoś z tych Polaków ją po prostu wydał Niemcom. Ta dziewczynka zaprowadziła Niemców do tej polskiej rodziny. Niemiec zebrał tą polską rodzinę i zapytał, kto przyjął tą dziewczynkę, tą Żydówkę i ją tutaj ukrywa. Nikt się nie przyznawał, więc on powiedział tak: „Powiedźcie kto, bo rozstrzelamy wszystkich”. I jedna z tych córek tego gospodarza przestraszyła się i powiedziała: „Przyznaj się, bo nas wszystkich zabiją”. No to zabrali właśnie tego mężczyznę i on zginął na Majdanku. Także takie były sytuacje. Jeszcze jedną taką sprawę pamiętam - więzień z Majdanka w pasiakach uciekł w czasie przeprowadzania i schował się między domami między ulicą Rolną a Gromadzką. Tam było pole kartoflane, on się schował w bruździe tak, że Niemcy go nie widzieli i rozglądali się za nim, gdzie on jest. Być może, że przechowałby się on tam do nocy, tam gdzieś się ukrył, ale wyszedł chłopczyk z sąsiedniego domu i zobaczył go- tego więźnia- w tej bruździe i zaczął z nim rozmawiać, zaczął zadawać mu pytania, co on robi itd. No i Niemcy zobaczyli i odnaleźli tego więźnia. I w ten sposób, właściwie przez to dziecko, zginął.

Data i miejsce nagrania	2006-10-23, Lublin
Rozmawiał/a	Marek Nawratowicz
Transkrypcja	Monika Krzykała
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"